

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 6 1992

SYYSKUU

Sakkolan pitäjäjuhlat kokosivat väen tänä vuonna Tampereelle. Tanhuja nähtiin sunnuntai 9. 8. päiväjuhlassa.

Syksy on taas saapunut, ja Sakkolan väen suurin vuosijuhlakin on jo reipas kuukausi sitten jätetty taakse Tampereella. Ensi kesäksi pitäjäjuhla on kutsuttu Vesilahteen.

Käsissänne on vuoden kuudes Suvannon Seutu. Tämän jälkeen ilmestyy vielä kaksi lehteä, seuraava loka-marraskuulla ja vuoden viimeinen joulukuussa.

Posti eri aiheista ja Sakkolan erikolmelta on tasapuolisesti tervetul-

TOIMITUKSEN TUOLI

lutta toimitukseen. Kuten jo aikaisemmin on ollut esillä, kaikki kirjoitukset eivät millään ehdi eikä mahdu seuraavaan lehteen; Suvannon seutua tehdään aivan erilaisella aikataululla kuin esimerkiksi pai-

kallislehtiä, päivälehdistä puhumattakaan. Siksi ehkä viikkojakin aikaisemmin lähetetty ilmoitus tai tarina ei välttämättä seuraavasta lehdestä löydy: koska ei ole lehdekoon mukaan ennättänyt.

Vaikka syysillat pimenevät, toivottavasti kirjoitusintoa riittää. Ehkä syksy jopa voi kääntää asian toisin päin: kirjoitellaan pimeiden iltojen iloksi?

— MRT

Kirkkokuorolaiset Sakkolasta

Sakkolan kirkkokuoro vuonna 1948, kuoroa johti Aaro Lehmusvuori. — Kuva on otettu Lempäälässä, kertoo kuvan julkaistavaksi lähettänyt Maria Koski-Korhonen Nokialta. Hän on mukana kuvassa, kolmannessa rivissä, vasemmalta lukien kolmantena.

Pitäjäjuhlat jäivät taakse Tampereella

Tämänvuotiset pitäjäjuhlat jätettiin taakse Tampereella, poikkeuksellisesti elokuun toisena viikonvaihteenä. Samassa yhteydessä juhlien järjestäjät, Sakkolan Sotainvalidit, viettivät 50-vuotisjuhliaan.

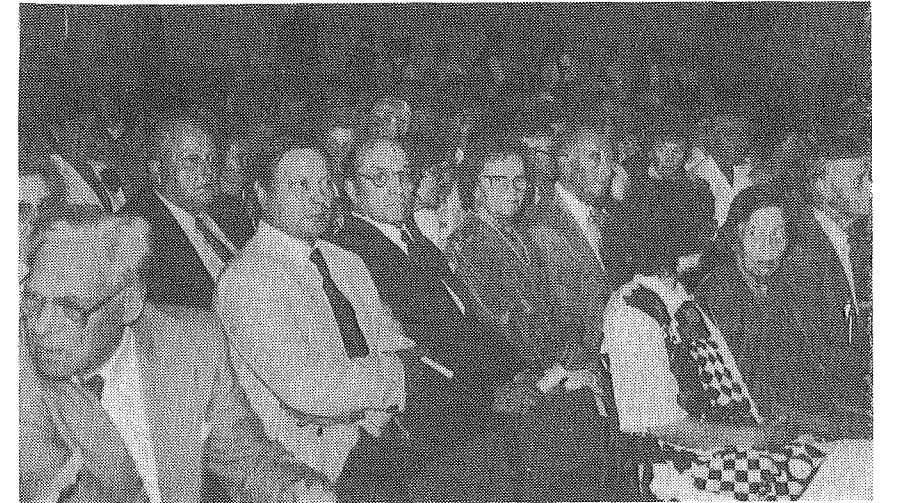
Iltajuhla lauantaina 8. 8. alkoi iltakirkolla. Sen jälkeen edessä oli kunnianosoitus kaatuneille Tampereen Messukylän sankarihaudalla, haudalla puhui Martti Karonen. Iltajuhlissa juhlapuheen piti pääsihteeri Juhani Saari Sotainvalidien Veljesliitosta.

Sunnuntaisen päiväjuhlan juhlapuhujana oli eversti Arvo Räisänen, tuonnempana otteita hänen puheestaan. Juhlan loputtua Räisänen sai Sakkolan viirin ja historian, jotka luovutti Suvanto-Säätiön puheenjohtaja Yrjö Raaska.

Kuten Lauri Lamppu tervehdyspuheessaan totesi, vietettiin Sakkolan juhlia jo 45. kertaa. Pitäjäjuhlat kokosivatkin taas runsain mitoin sakkolalaisia ystävineen toisiaan tapamaan — kaukaisimmat vieraat taisivat olla Kanadan Torontosta saapuneet Ria ja Vilho Naskali, jotka myöhemmin myös lupasivat kirjoittaa kuulumisiaan Suvannon Seudun sivuille.

Juhlaohjelma piti sisällään monenlaista tarjontaa runonlausunnasta lauluihin ja kansantansseihin. Muun muassa Tampereen Veljeskuoro esiintyi, ja kuoron esityksistä ehkä äänekäimmät taputukset sai ensiesitys, Topi Aavan tekemä Laulu Suvannolle.

Ensi vuonna pitäjäjuhlat vietetään Vesilahdessa.

Pitäjäjuhlassa penkit täyttyivät. Tässä odotellaan Arvo Räisäsen juhlapuheen alkua.

Kaukaisia vieraita, Kanadan Torontosta Ria ja Vilho Naskali.

Kartat kiinnostavat joka juhlassa. Vasemmalla karttoja tehnyt Yrjö Raaska.

Karjala-kysymys on ajankohtainen

Otteita Arvo Räisäsän juhlapuheesta Sakkolan pitäjäjuhlilla Tampereella 9. 8. 1992

Karjalan muinaisuutta tutkineen Heikki Kurkisen mukaan Laatokan Karjalan nousu alkoi jo 900-luvulla j. Kr., mutta Karjalan varsinaisia suuruuden vuosisatoja olivat 1100- ja 1200-luvut. Tuolloin kohosi muinais-Karjalan taloudellinen vauraus hyvinkin korkealle. Karjalaisten hallitsema alue kasvoi laajimmilleen. Karjalan heimo eli vapauden aikaa.

Kun asuinpiiri ja nautintapiiri laajenivat, löytyivät myös naapurit. Kun varallisuus ja hyvinvointi kasvoivat, se tuli myös naapurien tietoon. Tämä hokutteli paitsi kauppiaita, myös valloittajia.

Karjalaa havittelivat Novgorodin slaavit ja Ruotsin viikingit. Eivätkä Saksan hansakauppiaatkaan olleet markkinoilta kaukana.

Taistelu Karjalasta alkoi. Vuosisatainen taistelu, joka on jatkunut meidän aikaamme asti. Linnouksistaan huolimatta karjalaiset eivät kestäneet kahden rintaman sotaa. Kannaksella taisteltiin. Laatokan rannoilla taisteltiin. Lännen turvaksi nousi Suomenlahden pohjukkaan pyhä linna, Wiborg, ja sen suojassa aloitti kasvunsa Kannaksen tuleva pääkaupunki, Viipuri.

Itä puolestaan valtasi Käkisalmen linnan ja vahvisti sen tukikohdakseen Laatokan rannalle.

Karjalaa hävitettiin useiden vuosikymmenien aikana, kunnes Ruotsi ja Venäjä solmivat rauhan Pähkinänsaarella v. 1323. Karjalan itsenäisyys päättyi, syntyi kaksi Karjalaa, toinen Venäjän, toinen Suomen Karjala.

Keskelle karjalaisten asuma-alueetta vedetty raja ei tuonut ”ikuista” rauhaa, kuten sopimuksessa sanottiin. Sen sijaan se toi mukanaan jatkuvat sodat Venäjän ja Ruotsin kesken, heimoriidat verisine ryöstö- ja kostoretkineen. Murheellisinta oli, että karjalaiset joutuivat vieraiden valtioiden etuja puolustaessaan taistelemaan

toisiaan vastaan.

Eniten valtataistelusta kärsi Karjala muun Suomen etuvartiona ja taistelumaastona.

Raskaimmin joutui vihanpidon kokemaan Karjalan kansa. Mutta sotiaakin julmemmin, nälänhätää ja kulkutauteja tuhoisammin kohteli ja koetteli Karjalaa lahjoitusmaajärjestelmä.

Lahjoitusmaaorjuudesta joutuivat ensimmäisinä kärsimään Sakkola, Muolaa, Rautu, Kurkijoki, Hiitola ja aikaa myöten moni muu Kannaksen pitäjä.

Mutta Karjalan talonpoika ei alistanut. Ja valo alkoikin vähitellen pilkottaa, päivä sarastaa Karjalaankin.

1800-luvun alkupuoliskolla vapaa mielisyyden aalto pyyhkäisi yli Euroopan. Kansallisuusaate voimistui.

Uusi voima löytyi Suomen kansan muinaisista runoista. Se löytyi Kalevalasta. Se löytyi omalta Karjalanmaalta. Jo ennen Kalevalaa sitä oli löytynyt inkeriläisen, Sakkolaan avioituneen Larin Paraskeen ja monen muun Karjalan runonlaulajan lauluista. Samalla tuli Karjala voimakkaasti muun Suomen tietoisuuteen.

Taistelu Karjalasta oli saanut uudeksi voimakkaiksi aseikseen sanan, kuvan ja sävelen.

Karjala itse oli löytänyt kätkeyn sielunsa uudelleen. Karjala oli valmis nousuun ja omalta osaltaan taisteluun sortokauden venäläistämisyrikimyksiä vastaan.

Karjalaan kohdistuivatkin sortovuosina rajuimmat venäläistämisyrietykset. Vaikutus oli kuitenkin päinvastainen kuin oli toivottu.

Karjalan ja Karjalan heimon vaiheet ja historian tuntien oli selvääkin selvempää, että Vapaussota, valtiolisen itsenäisyytemme vahvistanut taistelu alkoi Karjalasta. Karjala nousi ensimmäisenä. Karjala sulki rajan

viimeisenä.

Taistelu Karjalasta ei tauonnut silloinkaan, kun itsenäisyyden uusi aamu oli koittanut.

Nuorisoseuraliike, martat, maamiesseurat, vapaaehtoiset maanpuolustajat, suojeluskuntalaiset ja lotat sekä yhdistysten lisäksi kansanopistot, maamieskoulut ja emäntäkoulut olivat karjalaisen elämäntavan rakennusaineita. Ja niistä syntyi itsenäisyyden vuosikymmenten kaunis Karjala.

Kehitys oli tasaisen vilkasta kautta Kannaksen. Sakkolan historia kertoo, että sama yritteliäisyys ja hengen voima ajoivat myös kotiseutune kehitystä eteenpäin. Sen tiedätte te sakkolalaiset, itse mukana eläneinä ja kehitykseen vaikuttaneina, paremmin kuin kukaan muu. Erään lukemastani mieleen jääneen tarinan rohkenen kuitenkin palauttaa mieleenne:

En aio juosta kylän raitilla ajamassa takaa Sakkolan porsaita, vaikka niitä oli kuulemma siellä toisillekin jakaa. Mutta pysähdynpä tarinan ajaksi Petäjärven entisen hovin päärakennuksen portille. Mitä kautta lopullinen päätös Petäjärven emäntäkoulun, tärkeän koko itäistä Kannasta palvelevan oppilaitoksen, perustamisesta tehtiin. No, saunan kautta tietenkin, niin kuin muutkin tärkeät päätökset Suomessa tehdään.

Emäntäkoulua oli puuhattu jo kauan, mutta asiasta ei näyttänyt tulevan valmista. Erään tarkastusmatkan jälkeen menivät maataloushallituksen ylijohtaja Uno Brander, innokas rajaseudun ystävä, ja opettaja Matti Valkonen yhdessä saunaan. Brander nousi lauteille, Matti jäi löymään löylyä. Heitettyään kipollisen tulikuumalle kiukaalle hän kysäisi:

— Jaha, kuinkas se on, tuleeko Petäjärvelle emäntäkoulu.

— Niin, enpä oikein tiedä.

Samassa sähähti toinen kipollinen kiukaalle ja kysymys perään

— eiköhän se sittenkin hommata tänne se emäntäkoulu.

Branderin empiessä suhahti kolmas kipollinen kiukaalle. Mutta ennen kuin opettaja ehti saada neljättä kipollista heittokuntoon, kuului lauteilta Branderin jyriävä ääni:

— Joo, kyllä minä luulen, että tänne se emäntäkoulu tulee. Ainakin mikäli se minusta riippuu. Tulee, tulee se varmasti.

Koulutyö aloitettiin emäntäkoulussa 3. 3. 24.

Karjala oli itsenäisyytemme kaksi ensimmäistä vuosikymmentä kulkenut voitollisesti rauhan tietä.

Mutta kohtalo oli heittävä pienen Suomen keskelle suurten valtataistelua. Ja niin kuin kautta historian, Karjala seisoi jälleen lännen etuvartiona.

Sellaista taistelua Karjalasta ja koko Suomesta, jonka tämän päivän veteraanien sukupolvi joutui käymään ase kädessä, ei monikaan odottanut tapahtuvaksi.

Tapahtui, mitä ei odotettu, sota syttyi. Karjala menetettiin, mutta taisteltiin takaisin. Pieni maa ei kuitenkaan loputtomasti kestänyt suurvallan painetta. Oli myönnätyävä pakkorauhaan.

Evokkotie oli kuljettava toistamiseen. Alkuaikojen asenteita kuvatkoon tämä juttu Pohjanmaalta.

Vanhasen pariskunta Viipurin läänin Pyhäjärveltä oli poliisin avulla pakkomajoitettu vauraaseen ilmajokelaiseen taloon. Vuoden kuluttua poliisi tapasi kauppareissulla Vanhasen ja kysyi, oliko tullut sanomista talossa.

Vanhanen vastasi:

— Ei, ei uo olt mittiä sanomista. Ensimmäisen uamun mie sanoi isännäl hyviä huoment, hiä ei vastant. A sen jälkie meil ei uo olt mittiä sanomista.

Mutta asenteet muuttuivat vähin erin.

Uskon olevamme yhtä mieltä siitä, että Karjala-kysymys on tänään ajan-

kohtainen asia, ajankohtaisempi kuin ehkä koskaan sodanjälkeisinä vuosikymmeninä. Mitä tähän mennessä on tapahtunut, mikä on tehnyt taistelun Karjalasta jälleen ajankohtaiseksi; Baltian maissa NL:n voimatoimet torjuttiin passiivisella vastarinnalla. Mahtavimpia demonstraatioita itsenäisyyden palauttamiseksi oli ihmisketju käsi kädessä yli kaikkien Baltian maiden. Lopulta NL:n oli tunnustettava Viron, Latvian ja Liettuan itsenäisyys.

Ja NL:ssa, sittemmin Venäjällä, on annettu avoimuuden salliman sananvapauden myötä meitä suomalaisia rohkaisevia lausuntoja. Hyökkäys Suomea vastaan tuomitaan. Meillä kysymys rauhansopimusten tarkistamisesta rauhanomaisin neuvotteluin koskee Karjalaa.

Annammeko me Karjalan raupeutumisen edetä seuraamalla sitä passiivisena syrjästä, tekemättä mitään? Vai pyrimmekö yhteistoiminnassa neuvotteluiden ja avoimen keskustelun tietä pääsemään myönteisiin, kaikkia osapuolia tyydyttäviin ja tasapuolisesti hyödyttäviin ratkaisuihin kannaltamme polttavassa Karjala-kysymyksessä. Olen ymmärtänyt, että Karjalan Liitto ei halua jättää Karjalaa heitteille, vaan ajaa jälkimmäistä vaihtoehtoa. Siihen on helppo yhtyä.

Muutama kannanotto ja sen kommentti saakoon tässä sijansa: Presidentit ovat tavanneet toisensa. Venäjän presidentti kävi kylässä Kultaranassa. Puhuttiin siellä myös meille karjalalaisille ja väitänpä, että kaikille suomalaisille tärkeästä asiasta. Puhuttiin lyhyesti ja tyyliä.

”Ei ole olemassa Karjala-kysymystä, sanoo Venäjän presidentti.” ”Ei ole olemassa tarvetta rajojen tarkistamiseen, sanoo Suomen presidentti.”

Myös edellinen ulkoministerimme kiiruhti ennen Pariisin ETY-kokousta vakuuttamaan Moskovassa, että Suomi ei neuvottele rajakysymyksistä. Samaa virttä laulaa nykyinen ulkoministerimme.

Kun tasavallan presidentti, ulkoministeri tai kuka tahansa muu lausuu, että rajat on vahvistettu toisen maailmansodan rauhansopimuksissa, sisältää lausuma sen filosofian, että rajoja voidaan muuttaa vain sotien avulla. Tämä ajatusrakennelma täytyy kuitenkin jo vihdoin teiltä lopullisesti, jos ihmiskunta on tarkoitus pelastaa ja saattaa kulkemaan rauhan tietä.

Vuoden -39 rajojen palauttaminen olisi todellinen valtiomiesteko Venäjältä ja ystävyydenosoitus Suomea kohtaan, mikä ei olisi kaukana Nobelin rauhanpalkinnostakaan.

Seppelleen laskeminen suomalaisen sankariristille on arvostuksemme ansaitseva askel, mutta toivottavasti ei ainoa tähän suuntaan.

Päätän kannanotot Karjala-kysymyksestä ETYK:in yhteydessä annettuun kahteen haastattelulausuntoon.

Yhdysvaltain ulkoministeri sanoi toimittajan häneltä tiedustellessa: ”Karjalan palauttaminen, kuten muutkin aluekysymykset ovat täysin mahdolliset ottaa esiin ETYK:in puitteissa ja sen periaatteita ja sopimuksia soveltaen. Perusvaatimuksena on, että kaikki toimenpiteet tapahtuvat rauhanomaisin keinoin.

Suomalaisilta radionkuuntelijoilta kysyttiin, mitä mieltä he olivat ETYK:istä. Toiset olivat sen puolesta, toiset väheksyivät sen merkitystä. Erään vastaajan kanta oli koruton ja kaartelematon, taisi olla Rokka mieleltään: ”Hitot mie ETYK:istä, mut Karjala takaisin!”

Sisällä sydämessämme Karjala elää. Se elää lapsuuden muistoissa, nuoruusvuosiemme unelmissa, aikuisajan huolissa, iloissa ja suruissa.

Me jokainen Karjalan heimoon kuuluva varmasti toivomme, että Karjala heräisi uudelleen elämään myös ulkoisesti.

Me toivomme myös hartaasti, että jokainen suomalainen tuntisi samoin, olipa hän pohjalainen, hämäläinen, savolainen tai rannikon ruotsalainen.

85 VUOTTA täytti 17. 9. Hilma Helena Pullinen, o.s. Vulli. Hän on kotoisin Sakkolan Rökkylästä, nykyinen asuinpaikka Urjalassa. Merkkipäivänä matkoilla.

85 VUOTTA täytti 7. 8. Selma Uusimäki Teuvalla. Merkkipäiväsankari kertoilee "Täällä on nyt kotini, missä asun edelleen, kotipaikka Teuva, Horo, Karjalassa oli Sakkola Haitermaa.

Hei työ kaikk! Miu pittää iha kiittää teit kaikkii syvämmiin pohjast saakka, ku asja oll tälläne: ett miu vuosii varrell kerräämäi ystävät, hyö olliit yhess tuumanneet lähtii pittää meill miu syntymäpäivilöi. No sehä oll iha mukava ajatus. Suurimmat kiitoksein heill siit.

Mutt ku sattu sitt sillviisii, ett miekii olin valint sama päivän kassellaksein vieraita paikkoi ja ihmisii elämää siellä, nii myöhä mäntiikii ristikkäi siin asjas. Ja pittää sannoo, ett oll miul lystii heijäkii kans, vaikk eivät asjast perill olleetkaa.

Kaikill viel kerra oikii lämpöist kiitokset muistamisest. Ja sitt kuitekii ku miul on enskesän uvestaan syntymäpäivät. Kaikill parast jatkaa toivoo Hilka Latvanen Sakkolan Kiviniemest, Aleksanterin ja Marin nuorin laps.

VUOSIA TÄYTTÄ- NEITÄ

Saima Äikäs, o.s. Repo, Sakkolan Riiskasta on pyyhkäissyt 80 vuoden yli 10. 7. — Soitto soi ja kinttu vie.

60 VUOTTA täytti 28. 7. Irma Havumäki, o.s. Karppanen, Helsingissä. Syntymäpaikka Sakkolan Riiska.

60 VUOTTA täytti 20. 7. Salme Helena Viljanen, o.s. Lamppu, Tampereella, sakkolalaisia hänkin.

Perhejuhlia? Suruviestejä? Valmistuneita? Syntymäpäiviä?

Kirjoita tiedot
Suvannon Seudun
toimitukseen, osoite

Rautasema
37550 MOISIO
puh. iltaisin 931-748 448

80 VUOTTA täytti 22. 7. Veikko Hässä Iittalassa. S. 22. 7. 1912 Sakkolan Sipilänmäki. Veikolle on pitkän elämäntyönsä aikana kertynyt monenlaisia tehtäviä, viimeksi hän oli Iittalan lasitehtaan palveluksessa. Sukulaiset ja ystävät onnittelevat. — AM.

KUOLLEITA

Aune Amanda Mustamo, o.s. Aho, synt. 25. 2. 1912 Helsingin pitäjässä, kuoli 9. 6. 1992 Saarijärvellä. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Kiviniemi.

Siunattu Saarijärvellä 27. 6. 1992 Kolkanlahden kappelissa. Muistotilaisuus vietettiin seurakuntakeskuksessa.

Irja Mirjam Hakkarainen, o.s. Hässä, synt. 26. 9. 1906 Pyhäjärvellä, kuoli 9. 7. 1992 Nokian Vihnuskodissa.

Sakkola tunnetuksi

Kesällä -91 kävin ensi kertaa sotien jälkeen kotiseudullani Sakkolassa. Matka oli mielenkiintoinen ja vaikuttava. Katsellessani myöhemmin retkellä kuvattua videomateriaalia tulikin vakuuttuneeksi, että aiheesta tulisi kertoa laajemminkin.

Päätimme tehdä uuden matkan ja kuvata lisää aineistoa. Matka toteutettiin omalla autolla tänä kesänä. Syntyneestä aineistosta ja vanhoista valokuvista on nyt koostettu video-elokuva. Selostuksessa käsitellään aluksi minkälainen Sakkola oli 30-luvulla ja miten siellä elettiin. Lopuosa esittelee nykyhetken elämää ja maisemia. Kooste on toteutettu ammattitason kalustolla ja se antaa nopeasti hyvän kuvan menneestä ja nykyisestä.

Videon tarkoitus on lisätä Sakko-

lan ja koko Karjalan kannaksen tuntemusta. Elokuva sopii hyvin esitettäväksi muillekin kuin karjalaisille, esimerkiksi vieraille, sukulaisille ja tuttaville. Se sopii myös mainiosti lahjaksi. Reilun 22 minuutin pituista ohjelmaa saa VHS-kasettina allekirjoittaneelta hintaan 200 mk kappale (+toim.kulut).

Ensimmäiset kasetit myytiin Sakkolajuhlien yhteydessä. Siellä oli myynnissä myös entisen kuntamme historian kirjoja. Tuntui mukavalta seurata sitä suurta kiinnostusta, mitä kirjoja kohtaan oli. Kansa, joka on kiinnostunut synnyinseudustaan ja juuristaan, on valistunut.

Olavi Kuparinen
37470 Vesilahti
Puh. (931) 738 105

Tilaa sinäkin Suvannon Seutu

— omaan kotiin tai läheiselle lahjaksi —
— uusia juttuja, tarinoita vuosikymmenten takaa —
— 8 numeroa vuodessa, tilaushinta 70 markkaa —
Suvannon Seutu puh. (931) 748 448 iltaisin

Haitermaan, Pannusaaren ja Luprankylän

KYLÄJUHLAA

vietetään Lempäälässä
sunnuntaina 11. päivänä lokakuuta 1992.

Aluksi osallistutaan klo 10 Lempäälän kirkossa alkavaan jumalanpalvelukseen ja sen jälkeen suoritetaan kunniakäynti Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä hautausmaalla.

Yhdessäolooa jatketaan Lempäälän Seurakuntatalossa. Ohjelman pääasiana on kyläläisten vapaa seurustelu aterioineen, mutta myös osanottajien toivotaan esittävän musiikkia, lausuntaa tai muuta ohjelmaa. Aterian ja päiväkahvin yhteiskustannus on noin 40 markkaa henkilöltä.

Kyläläiset perheenjäsenineen sekä myös ne, joilla on siteitä Haitermaahan, Pannusaareen tai Lupraan, ovat sydämellisesti tervetulleita yhteiseen kyläjuhlaamme! (Tied. puh. (931) 374 8410.)

Kyläjuhlatuomikunta

Enon iäisyysmatkaa siunaten Esa

Asemapäällikön teot ja tapahtumat:

Jo aikaisemmin mainitsin, että Julius Puupponen oli muista papin pojista poikkeava persoona. Isä oli Sakkolan kirkkoherra ja arvoltaan sotarovasti, mutta pojan perheessä lapsikaste viivästyi vuosikausia, niin pitkään, että lapset kastettiin urakalla samalla kertaa, ainakin kolme kappaletta samoilla siunatuilla vesillä!

Rouva Puupponen oli miestään pitempi ja ohkaisempi ja vikkelämpinen touhuamaan samalla palkalla miehensä apuna ja johtajana asemakonttorissa. Käsikynkkää kulmien tukivat toisiaan myös kylässä kävellessään.

Herra tuskin pysyi polkupyörän päällä. Rouva kyllä hoiperteli niin, että ajoivat Jurkan kanssa samaan kasaan eri suunnilta. Tästä kolarista Jurkalla riitti kerrottavaa moneksi vuodeksi!

Asemapäällikkö ei koskaan alennut laskeutumaan konttorin porraspylväiköstä asemalaiturille, vaan heilautti kättään portaikosta, tosin virkalakki päässään, junalle lähtöopasteen.

Tämä lähetystapa aiheutti sitten vaikean vaaratilanteen, joka lienee ainutkertainen Suomessa:

Eräs nuorimies tunkeutui taskuaseineen asemakonttoriin ja pakotti päällikön istumaan tuoliin, kerrottiin, että oli köytettynä, ja juna oli saapunut asemalle...

Nuorukainen, myös lyhkänen ja

PERÄ-PENKILTÄ

pyöreä naamaltaan, laittoi virkalakin päähänsä ja meni heilauttamaan junalle lähtöluvan! Konduktööri uskoi virkalakkia ja vislasi opasteen veturiin joka lähti matkaan! Tuskin asemamies Väinö Virtanenkaan heti tajusi tapahtunutta. Pyssy paukkui vielä junan peräänkin!

Juna lie ollut menossa Raudun suuntaan. Kiviniemen suuntaan pysäyttämisen oli mahdottomuus, sillä juna häipyi hetkessä näkymättömiin. Pysähtymättä juna kulki myös Raudun suuntaan ilman vahinkoa. Mitään raporttia eikä kärkeäntyä tapahtumasta ei tehty, vaikka asemapäällikkö oli hyvin herkkä tapahtumia raportoimaan!

Isän posa luultavasti oheni huomattavasti?

Ja missä oli tapahtumien aikana rouva Puupponen, on minulle tietämätön, enkä ole siitä koskaan mitään kuullut keneltäkään...

Valkjärven uusi rautatie vihittiin, vain 20 kilometrin päässä Hiitolan —Raudun rautatiestä vuonna 1927, niin Puupposet siirtyivät Heinjoen asemalle, josta oli lapsille parempi koulutusmahdollisuus kuin Petäjärveltä.

Viljo Purontaa

Syksy

Syksyn hallahtavat askeleet oven takana

kesä on riisuttu

valo matelelee pois

kuuntelen myrskyn

väkevää ääntä

yksinäistä ei kukaan hyväile

kirjava lehti

tulee tilaamatta

myrskyn äänessä:

synnytyshuoneen

kipeä huuto

teloittajan laukaus

aikapommin tikitys

jossakin iho toista vasten

kuumat lakanat rypyssä

jokaisessa lähdössä

paluun ajatus

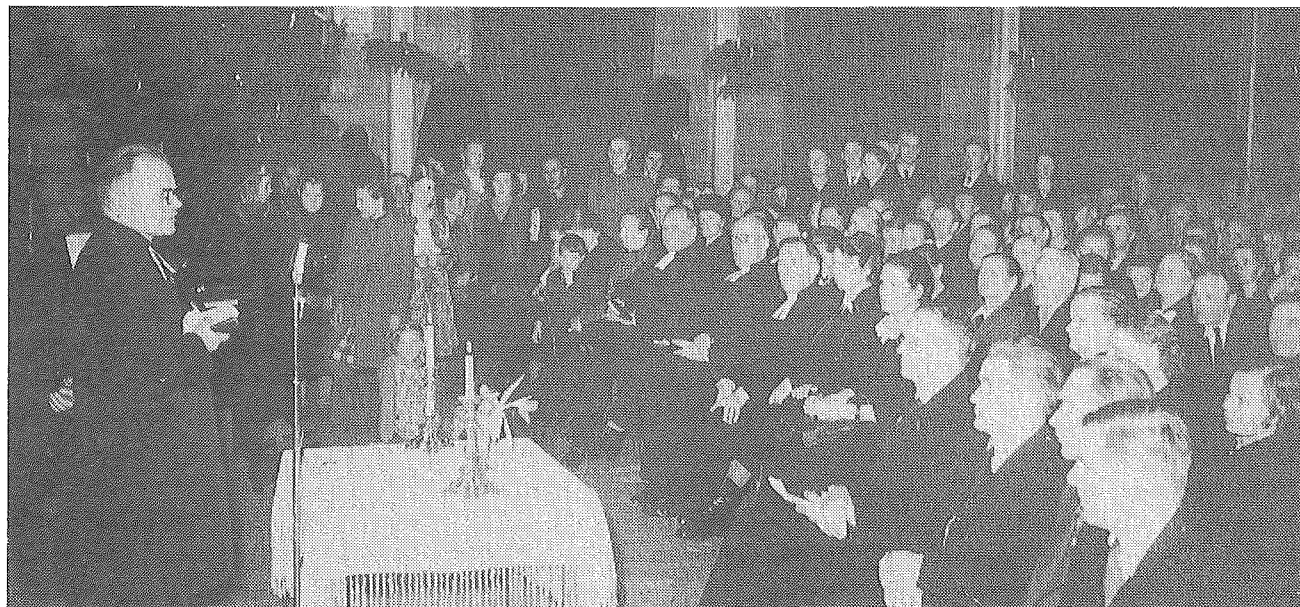
jokaisessa surussa

ilon siemen

jääkäteissä uusi nauru.

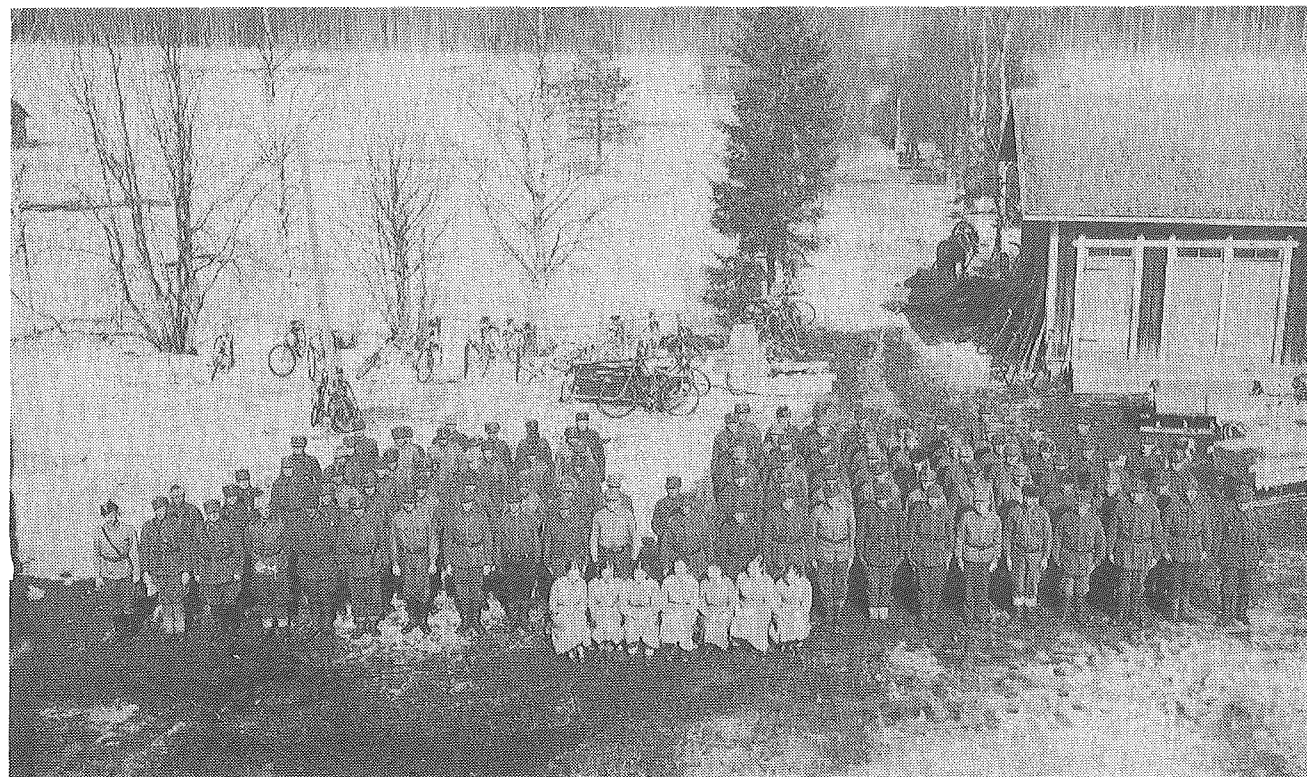
Topi Aava

JUSSILAN JURKKAI
EIKS' KONTA NOUSSA pois?
KYSY JURKKAI!

Seurakunnan lopettajaiset

Valokuva Sakkolan seurakunnan päätöstilaisuudesta Lempäälästä. Kuva on Eero Kuisman arkistosta. Kuisma ei kuitenkaan muistanut tilaisuuden tarkkaa ajankohtaa, koska vuosilukua ei valokuvan takana ole.

Suojeluskuntalaisia 1940

”Sakkolan suojeluskunnan komppania 19. 4. 1940. Pieksämäen Hietämäki.” Oheinen teksti on kirjoitettu Urho Kallosen omistaman vanhan valokuvan taakse.

Olisiko mahdollista saada koolle koulupiiri, v. 1936—38 SAKKOLAN VILAKKALAN KOULULAISET?

Olisi mukavaa jos löytyisi opettajiakin näiltä ajoilta. Sopisimme laivaristeilyn vaikka Ruotsin laivalle. Maksaa ehkä n. 250 mk A-hytillä/henkilö. Käymmehän kotikonnuillamme nykyisin lähes joka kesä, mutta niitä ihmisiä, ja koulukavereita, puhumattakaan opettajistamme, emme ole sen jälkeen kuulleet mitään, kun sota v. -39 alkoi.

Minuun voisitte ottaa yhteyttä, tai Alpo Meskaseen Orivedelle, sen jälkeen päättäisimme miten reissu saataisiin kaikille sopivaksi.

Syksyterveisin

ARVO MESKANEN 37100 NOKIA Karpalokuja 10. Puh. (931) 413 030.

ALPO MESKANEN 35300 ORIVESI Naarajoentie 10. B. Puh. 335 7142.

Ajatus

En saa kovin usein ajatuksia. En etenkään sellaisia, joita kehtaisi säilyttää. Vielä harvemmin sellaisia, joita kehtaisi toisille puhua ja vieläkin harvemmin paperille laitettavia. Kirjoitettu kun yleensä säilyy kauemmin.

Karjala on kuitenkin ajatus sinänsä. Oikein merkittävä ja iso. Ainakin meidän karjalaisten mielistä. Maailman laajuisesti se on varsin pieni. Rajat ovat minulle hyvinkin tuttuja enkä niistä oikein pidä. Aiheuttavat vain riitoja naapurusten kesken. Mitä vähemmän rajoja sen vähemmän riitoja. Rajat ovat erilaisia, ihmiset paljolti samanlaisia. Tämänpäivän Karjalan Kannasta kaivettaessa löytyy pinnalta venäläistä maaperää, alta suomalaista, sitten ruotsalaista, venäläistä ja karjalaista. Riippuu siitä miten syvälle kaivetaan. Meillä ei ole paluuta siihen entiseen maailmaan ja entiseen Karjalaan. Kuitenkin se on olemassa. Väitetään mitä tahansa, ei maantiedettä voi muuttaa. On siis Karjala, karjalaiset ja Karjalan kysymys. Ei siitä pääse yli eikä ympäri. Tänäpäivänä ihmisten ajatukset liikkuvat maailmanlaajuisesti. Tunetaan yhä suurempia kokonaisuuksia. Ymmärretään että sota ei ole ratkaisu kansojenväliseen ristiriitaan. Asiat on saatava sujumaan rauhanomaista tietä. Uskon, että jonakin päivänä Karjalan kysymys ratkaistaan Euroopan yhteisön tasolla. Tänä asia ei ole vielä kypsä käsiteltäväksi. Kuitenkin taikina on leivottu ja on kohoamassa.

Emme voi ajatella Karjalaa vain muistojen paikkana, vaikka monella meistä tuoruuden muistot sinne sijoittuvatkin.

Vanha ei tule takaisin. Venäjä on

länsimaistumassa ja horjuu varsin epävakain askelin eteenpäin markkinatalouden humalassa. Krapula on vielä edessäpäin. Jeltsinin ajatus siitä että rajat ovat muutettavissa vain sodan kautta, on varsin lohduton. Olen jyrkästi eri mieltä. Meilläkin korkea taso näyttää olevan sitämietä, että ei mitään Karjalan kysymystä ole. Se on yhtä lohduton ja väärä ajatus. Mitä sitä tosiasiota kiistämään. Minusta asiaa sietäisi kysyä neuvoa-antavalla äänestyksellä Suomen ihmisiltä. Silloin päättäjät joutuisivat toisenlaisen todellisuuden eteen.

Sillä voisi olla merkitystä päättäjien poliittiseen uraan ja uuteen ajatukseen. Helposti tulen sellaiseen tulokseen, että kansaa ei voida mitenkään vaihtaa. Vaihdetaan siis sellaisia johtajia, joiden ajatukset ja teot ovat ristiriidassa kansan tahdon kanssa. ”Kyllä kansa tietää”, totesi Vennamokin aikoinaan.

Miten sitten Kannasta voitaisiin kehittää nykyisissä oloissa? Vapaakaupamalli tuskin tuo sellaista ystävällistä kehitystä, jota rajanaapurien kesken tarvitaan. Bisnesmiehet ja naiset ovat liian paljon kiinni tuloksessa ja tuotossa. Asukkaiden taas pitää elää tuottipa kauppa tai ei. Meillä oli Kannakselta lähtemiseen aikaa muutama tunti. Melkein kaikki muu jäi, mutta karjalaisuus tuli mukana. Tuskin tänään onnistuu, että nykyisille asujille annettaisiin niin vähän aikaa luovuttaa maa. Ei taida onnistua. Pitää katsoa kauemmaksi tulevaisuuteen. Siihen että Karjalan tasavalta saa yhä enemmän itsemääräämisoikeutta ja siten vapaammat kädet kehittää suhteitaan Suomeen päin. Tähän yhteistyöhön meidän on

oltava valmiit. Meillä ei ole mitään aihetta ylemmydentuntoiseen uhoon. Se on hyvin vaarallinen asenne. En halua erityistä ihailua enkä sitä vaatisikaan. Siellä on huonoja piirteitä, jotka eivät kelpaa esimerkiksi: moraali, työmoraali, erilainen arvostusjärjestelmä.

On kuitenkin etsittävä positiivisia piirteitä. Muutoin ei yhteistyö onnistu. Amerikkalaiset ovat enemmän avomielisiä. Kun kylmäsoita on ohi, ollaan siellä valmiita monimuotoisempaan yhteistyöhön.

Visioni on, että meidän tulisi lähestyä yhteistyökysymyksiä hyvin realisesti ja avoimesti. Tänä emme vielä oikein ymmärrä toistemme kieltä. Ajatukset joutuvat harhateille ja epävarmuus tulee tilalle. Töitä on mieluisampi tehdä ystävän kanssa. Ystävää ei petetä niin helposti. Olisi löydettävä se yhteinen nimittäjä. Näköpiirissä on paljon ongelmia ja epävarmuutta. Tänä naapurissa ei ole oikein toimivaa päätöksentekojärjestelmää. Kukaan ei tiedä missä ja miten päätöksiä tehdään. Se on melkoinen haikka.

Venäjä etsii uutta identiteettiään. Kun se löytynyt, voidaan asioita kehitellä edelleen. Karjalan kysymys on odottanut reilut viisikymmentä vuotta. Vieläkin se vähän viipyy, mutta tulee se sieltä. Odotellessa voisimme kertoa lapsille ja lastenlapsillemme, että Karjala, Karjalaiset ja Karjalakysymys on ihan varmasti olemassa. Se ei ole lentopallo tai jalasmökki joita voidaan pompotella ja siirrellä. Se on tosiasia, jota ei voida puheilla muuttaa. Tämä oli tällainen ajatus.

Topi Aava

Kotikuusi

Kotikuuseni tumma tuttu,
mitä kertonet kesästä,
mitä talven tuiskuloista?

Kerran pienenä taimena pilkistit.
Juuresi hiekkaan sovitit,
etenemään empimättä...

Puu kohosi korkealle,
oksat tummana ojeni
ylhäisenä yksinäisnä
talon vanhan vartijaksi.

Siinä katselit, kuuntelit
miten elämä eteni...
Sukupolvet, vuodet vaihtui,
vuosikymmenet kuluvi...
Kuulitko, kun äkkiä jyrähti,
idästä leimahti liekki?
— Sodan kauhut kainalossa
talonväki pois pakeni...

Ajan tullen aikansa
talo sai uudet asujat
rakenteli raittiansa,
juttelivat juurellasi.

— — — —
Kerro heille mennehiä,
ikävää entisen asujan.

S K

Muurahaisenmunista vielä

Minä muistan tuon jutun muurahaisenmunista. Kun olin lapsena ja nuorena tyttönä kotona Ojasaaren kylässä, niin meidän naapurissa oli sellainen Mari, joka viljeli niitä muurahaisen munia. Hänellä oli lähellä kotia sellainen pieni saari, oliko kolme metriä kanttiinsa, se oli pyöreä ja siinä oli pieni oja ympärillä. Sinne hän toi muurahaiset pesimään. Ja sen tähden siinä piti olla oja ympärillä, etteivät ne muurahaiset päässeet pois. Siellä hän touhusi kaiken päivää ja keräsi niitä munia. Hän vei ne ap-

teekkiin, ja sitä hän teki leipätyökseen.

Kuulin vanhempien puhuvan niin. Sitä en tiedä, pitikö hän muurahaisia niin kauan kuin sota tuli. Minut kun vietiin Sakkolan puolelle paimentytöksi, niin minun tietoni loppuvat siihen.

Hänen nimensä oli Mari Jantunen ja hän asui savutuvassa. Kävimme siellä lapsena paljon kylässä; räppänä oli katossa, josta pääsi savu pois. Muuten se tupi oli puhdas ja lämmin.

Maire Salmela

Muurahaisen munat apteekkiin

Vastauksena Suvannon Seudussa nro 5/92 olleeseen Arvo Meskasen kyselyyn muurahaisen munista keron seuraavaa:

Äitini Helena Lopenen Kirkonkylästä keräsi muurahaisen munia seuraavalla tavalla: Kotini lähellä oli pieni suosilmäke (kulppa). Siinä keskellä oli muutaman neliömetrin kokoinen kuiva alue, jonka ympärille äiti kaivoi pienen ojan, jossa oli vettä. Ojan reunoille, sisäpuolelle, hän asetti leipänoksia pieniin kasoihin. Sitten hän haki metsästä muurahaisen pesiä sä-

kissä ja kaatoi ne keskelle ojan ympäröimää paikkaa.

Muurahaiset kantoivat munat leipänoksien alle ja siitä äiti keräsi ne seulojen päälle ja kuivasi ne miedossa lämmössä leivinuunissa, jolloin ne muuttuivat ruskeaksi. Lääketehtäsosti ne lääkkeeksi apteekin välityksellä. Tällainen on taru muurahaisen munista.

Helmi Tuomela
o.s. Lopenen
Pirkkalasta

Tilaa sinäkin Suvannon Seutu

— omaan kotiin tai läheiselle lahjaksi —

— uusia juttuja, tarinoita vuosikymmenten takaa —

— 8 numeroa vuodessa, tilaushinta 70 markkaa —

Suvannon Seutu puh. (931) 748 448 iltaisin

Ensikertalaisena Sakkolassa

Olimme Sakkolan matkalla 4.—5. 7. 92. Meitä oli viiden miehen seurue. Ryhmään kuuluivat Esko ja Reijo Lemmetti, toisen polven karjalaisia, petäjäveläisen Aapo Lemmetin poikia; Jukka Suikkanen, Kiviniemestä kotoisin olevan Osmo Suikkasen poika, oppaanamme Nuoran Kalervo ja kuljettajana, ystävämme, kokenut matkailukuljettaja, Hannu Juppala.

Aloitimme matkan Lempäälästä lauantaiamuna klo 4.00. Rajan saimme ylitetyksi klo 8.00. Viipurin sivuutimme klo 9.00, jonka jälkeen aloimme jo tutustua maisemiin, jotka olivat meille aivan uusia, Kalervoa lukuunottamatta. Olimmehan me muut ensikertalaisia.

Suuntana oli Äyräpää. Maisemat olivat mäntymetsävoittoisia ja hiekkapohjaisia. Kilometri kilometrin perään tienvarsia seuratessa näkyi sodanaikaisia, umpeutumassa olevia poteroita ja sodan jälkeenhjättämiä kuoppia. Samoin panssariesteitä näkyi paikoin.

Matkan jatkuessa Äyräpääjärven eteläpuolelta, seuraavana etappina oli Petäjäjärvi. Maisemat koko ajan kaunistuivat. Ylitimme Saijanjoen. Tunnelma oli korkealla ja jännitys lisääntyi matkan edetessä. Sitten Kalevi virkkoi kuljettajalle: ”Nyt hiljennetään. Edessä hämmöttää Paskamäki ja oikealla on Nuoranmäki ja sitä vastapäätä Jukunmäki.”

Jätimme auton parkkiin Nuoran-

mäelle, josta Kalervo lähti opastamaan meitä tien toisella puolella olevalle Jukunmäelle ja sanoi: ”Katsokaa pojat. Siinä on Aapo ja Juho Lemmetin pellot. Ja edessä näkyvän männikön nokassa oli Aapon ja Juhon talo. Tuossa ylempänä oli Kankusen talo ja tuosta vähän eteenpäin oli Virolaisten talo.”

Toisten mennessä jo autolle, tepastelimme veljeni Eskon kanssa isän lapsuuskodin paikalla vielä noin tunnin verran herkistynein mielin keskustellen, että — tässä isä syntyi, vietti lapsuutensa, nuoruutensa ja miehuutensa aina sodan kurimuksen asti, jonka myötä alueet jouduttiin jättämään —.

Jatkoimme matkaa. Poikkesimme katsomassa Petäjäjärven kolhoosia. Kalevi kertoi sillä kohtaa olleen jatkosodan aikana saksalaisten lentokentän. Sieltä siirryimme luonnonkauniille, hiekkarantaiselle Lännäjärvelle ja totesimme että eivät ole petäjäjärveläiset suotta paikkaa kehuneet. Lännäjärveltä siirryimme Ryhmän kautta toiselle kauniille järvelle, nimittäin Petäjäjärven hiekkaisille rantatöyräille.

Sieltä suuntasimme matkamme Raudun kautta Metsäpirtin puolelta Taipaleenjoelle. Tarkoitus oli vielä käydä Laatokankin rannalla, mutta vähän ennen rantaa tulivat puomit eteen. Palasimme samaa reittiä takaisin ja ajoimme Kiviniemeen.

Kiviniemessä meillä oli majoitus.

Sunnuntaiamuna aamupalan jälkeen majoitusalueella näimme, kenenkäs muun kuin Pulakan Ellin ryhmiseen. Käytyämme ihastelemassa Kiviniemen kosken kuohuja, lähdimme etsimään Suikkasen Jukan isän kotitaloa Saviojan liepeiltä. Jukan isän tekemän kartan avulla paikka löytyikin. Talosta ja navetasta olivat kivijalat tähteenä. Jukan saatua silmänsä kuivaksi, palasimme autolle. Poikkesimme vielä kuvaamaan välkkyvää Suvantoa. Edellä mainittujen paikkojen lisäksi kävimme myös kymmenissä muissakin paikoissa.

Lopuksi suuntasimme auton kotimatalle. Takaisin päin ajelimme Valkjärven kautta Viipuriin. Näin jäi kaunis Karjala kaihoten taaksemme. Näkemäämme olimme melko hämmästyneitä, mutta itse maisemiin ja luontoon kokonaisuudessaan ihastuneen tyytyväisiä. Totesimme myös Nuoran Kalervon olevan paitsi hyvän oppaan, niin myös mahtavan laulomiehen. Korvissa kaikuu vieläkin Karjalaisten laulun ja Karjalan kunnaila -laulun sävelet. Vaikeuksia ei matkallamme ollut missään vaiheessa.

Sanoisinkin vielä lopuksi, että käykää ihmeessä, te toisenkin polven karjalaiset katsomassa vanhempien kotitänhuvia, kun se nyt on edullista ja mahdollista.

Matkaterveisin

Reijo Lemmetti

Ja Karjalan kalmistot kaikki kätkee omaiset naapurit ystävät. Heidän puolestaan ei voi muuta, kuin kyynelin rukoilla.

Niin muistoja kauniita kellään ei liene päällä maan, Niin kauan kun Karjalan lapsi ellää, vie aina ne mukanaan.

Laina Huuska

Kotiseudulle karjalalle

Suvannon rannat rakkaat siellä aaltoaa.
Karjalan lapsi laineillaan
Muistoissa soutaa saa.

Kulkea kirkkotiellä
Ajaduksissa yhä uudestaan,

Saa kuunnella käen kukuntaa,
ei muistoa rakkaampaa.

Ja nuoruuden ystävät kaikki vain unessa nähtä saa,
Ollaan uimassa Suvannolla,
sen aaltoihin sukelletaan.

”Tällasii kukkii kasvo enne Karjalas”

Aamulla heinäkuun 5. päivä Tampereelta lähti bussi kohti Sakkolan Kiviniemeä. Toiset olivat jo käyneet useita kertoja, mutta useimmat olivat ensikertalaisia, nuoria enimmäkseen, vanhempien kertomuksia keräten ja toteuttaen muistojen matkan, ehkä pientä jännitystäkin tunteen.

Katsomista oli ja ihmettelemistä. Iloinen oli mieliala. Hyvissä ajoin majoituimme motelli Losevoon, ja lomamme alkoi illallisella, jonka jälkeen toiset ihailivat kosken kuohuja.

Seuraavana aamuna taas takseilla lähdettiin kotikonnuille, suurin osa Hovinkylään ja osa matkalaisia Ojaniemeen. Kun pellot oli katsastettu ja kotipaikat koluttu, muistoksi löytyi ainakin ”hollihaka”, -kirpitsä ja tietysti multaa. Mitkä olikaan Unton tunteet, kun hän kiipesi Nallin mäellä omenapuuhun, johon hän oli kiipeillyt poikasena? Voisi sanoa, että mahtavat tunteet.

Kokoonnuimme järven rantaan, sinne saaren kupeeseen, jossa kohotettiin maljat tälle päivälle ja tälle matkalle. Rohkeimmat kävivät uimassa ja toiset tekivät saunavihtoja iltaa varten.

Siitä taas autot eri suuntiin, mm. vanhaa tietä Kylmälleojalle, Tyrsyvänmäen kautta Lapinlahteen — Rautuun ja sieltä Metsäpirttiin. ”Lossilla” yli Taipaleenjoen, josta vielä Laatokan rantaan, sieltä Heikki osti muistoksi täytetyn ison ”hauenpään”.

Seuraavana päivänä tuli Käkisalmen katsottua, sekä hiekkakankaan, tuhkaisten hiekan syvyys mitattua, — ja kannasta kaivettua. Jo vain, — mutta ”kun hätä oli suuri, niin apuakin löytyi”. Oli sekin kokemus!!

Ukkossade yllätti pois tullessa, mutta hätäkö meillä, kun saimme istua autossa. Mutta kun Soini ja Hel-

mi vartoilivat sillä hetkellä Taipaleenjoella, ”lautturia saapuvaksi”, — sanoivat että ei ikinä ole olleet niin mahtavassa ilmassa, tukka nousi pystyyn vaikka istuivatkin autossa. Kokemus sekin.

Vierailimme vielä Hovinkylän kansakoululla, veimme lahjaksi paperia, karamellia ja Hovinkylän kirjan, jossa oli myös Venäjänkielinen lyhyt selostus. Vastaanotto oli sydämellinen. Meitä vietiin ruokalaan tsajulle ja

tuoreita pullia oli myös tarjolla. Illat kuluivat saunoen ja tanssien.

Aamukävelyllä Senja ilahtuneena näytti keltaista kukkaa ja sanoi: ”Tällasii kukkii kasvo enne Karjalas, — voi hyväne aika, — mehä ollaa Karjalass.”

Suurkiitokset matkassa mukana olleille, teitte matkasta ikimuistaisen ja mahtavan.

Hyvää syksyä, toivoo

Hilkka

Hovinkylän peltoja, Hätösen mäeltä.

Taipaleenjoen ylitys, ”lossilla”.

Kotiseutumatkailusta omin neuvojin

No niin, jälleen on tuo reissu tehty ja nyt teimme tuon reissun sellaisella vähän ainutlaatuisella tavalla, josta lienee syytä kertoa ja antaa toisillekin tietoa asioista, joista julkisuudessa vaietaan.

Suunnitelmamme oli — kuten jo aikaisemmin kerroin — lähteä täältä Lapista Juhannukseksi sinne Terijoen Ollilaan. Sika ei suinkaan syönyt eväitä, mutta matkailualalle soluttautuneet huijarit söivät ne.

Tilasimme, ostimme ja maksoimme hyvissä ajoin tuon 8 päivän matkamme, kuten tuonalan huijarit vaatii, on nuo matkat aina maksettava edeltäpäin. Kun sitten tuo lähdön aika lähestyi, ilmoitettiin, että koko matka on peruutettu. Rahat luvattiin palauttaa, mutta palautus venyi kuin lehmän häntä.

Ja kun ei mitään tapahtunut, meidän matkatoimistoon henkilökohtaisesti ja annoin heille 3 tuntia aikaa palauttaa tuo maksamani summa $2 \times 1490 = 2980$ mk — tililleni ja ellei palautusta tapahdu, tapaamme raastuvassa, jossa asia käsitellään juuri sellaisena rikoksena kuin mitä rikoslain 36 luvussa petosrikoksesta säädetään. Rahat olivat ilmaantuneet tililleni välittömästi.

Ja tätä samaa harkittua petosta ovat suomalaiset matkatoimistot kuin yksityiset matkajärjestäjätkin käyttäneet vuosista toiseen, mutta nyt he ovat siirtyneet siihen aivan jokapäiväisesti. Heidän tarkoituksensa on täysin harkitun suunnitelmallista, eli: — näin menetellen hankitaan lyhytaikaista korotonta luottoa.

Se nyt toistaiseksi siitä. Mennään nyt tuohon meidän varsinaiseen Kannaksen matkaamme. Kun olimme tuon matkanjärjestäjien ”humpuukin” kokeneet — eikä tuo ollut suinkaan ensikerta — niin päätimme tehdä tuon matkamme aivan ”omin nokkin”, eli yksityisturistina.

Kun aikamme suunniteltiin, sekä soiteltiin sinne tänne, niin viimein

päädyimme siihen, että teemme tuon matkan kahdestaan junalla. Uskokaa tahi alkää, mutta tuo junamatkamme oli paras ja turvallisin sekä halvin matkamme mitä olemme koskaan sinne tehneet.

Ja mikä tärkeintä, oli se, että samalla saimme omakohtaisesti kokea, että nykyisellään Venäjä on täysin vapaa maa turistin matkustaa, sinne minne itse haluat mennä ja missä olla, on täysin sinun itsesi päätettävissä. Matkalippujen ostamisessa on kyllä syytä olla tarkkana. Jos ostat esimerkiksi Suomesta vaikkapa junalipun Pietariin, varaa paksu lompakko. Esimerkiksi mainittakoon, että Kemian asemalta kun me 18. 6. ostelimme lippuja Pietariin, ilmoitti lipunmyyjä puolentunnin laskeskelemisensä jälkeen, että lippu maksaa 1150 mk hengeltä, eli minulta ja vaimoltani vaadittiin tuosta menomat-kasta yksistään 2300 mk.

Näistä ei pidä säikähtyä, ei mekään. Ostimme lippumme Vainikkalaan ja lipun myyjä hämmästeli kysyen: ”mitenkäs te siitä jatkatte”? Mutta ostimme vain liput Vainikkalaan ja ne maksoivat 163 mk hengeltä; tuo hinta on eläkeläislipun hinta.

Vainikkalasta ostimme liput Viipuriin, jotka maksoivat kahdelta hengeltä 98 mk, mihin hintaan sisältyy myös istumapaikka, joka tuossa junassa oli pakollinen. Kemissä väitettiin meille, että Venäjällä, siis Venäjän puolella on junamatkustus kallista. Mutta onko kallista; Viipuri — Moskova välinen matka maksoi 25. 7. 300 ruplaa, joka virallisen kurssin mukaan suomen rahassa on vajaat 6 mk.

Ja jos Viipurista ostat junalipun vaikkapa Pietariin tahi Käkisalmeen, se maksaa noin 2 mk suomen rahassa. Joten todellista rehellistä tietoa et täältä suomesta saa mistään. Kaikki tämänkaltaisen tieto on henkilökoh-taisen kokemuksen kautta haettava.

Ja sitten eteenpäin: — Viipurista

olisimme päässeet paikallisjunalla Terijoen 1 mk hinnalla, mutta halusimme kiertellä Kannasta ja otimme taksin. Kiertelimme Äyräpään järven kautta aina Kivennavalle ja sieltä sitten Terijoen. Matka maksoi 100 mk. Viisumin saannin ehtona on oltava varaus majoituksesta. Ja tätä, nimenomaan tätä käyttävät suomalaiset matkanjärjestäjät ”kiristykseenä” välittäessään viisumeja.

Aivan jäestyksessään matkanjärjestäjät täällä Suomessa ja Venäjällä; majoitus-hotellitoiminnasta vastaavat huijarit ovat yhteissopimuksella törkeällä tavalla ylihinnoitelleet niin hotelli- kuin muutkin motellimajoitukset yöspitohintoineen. Kansainvälisestikin tilastot kertovat Suomen olevan kallein maa, mutta suomalais-venäläisten taloushuijareitten yhteistoiminnalla on nyt Venäjälle saatu paikkakuntia, jossa hintataso ylittää jopa suomalaisten hintatason.

Ja mikä ikävintä asiassa: — tämä ylihinnoittelu on kohdistettu juuri meihin Karjalaisiin ja erittäinkin Karjalan Kannakselle haluaviin matkustajiin. Ja suurimmat syntisäkit tilanteeseen löytyy juuri Suomalaisten matkanjärjestäjien taholta.

Viisumin saamisen takia jouduimme kiristettyinä ostamaan Terijoen kahden hengen majoituksen, yhteensä 2880 markkaa. Ja helsinkiläinen matkatoimisto antoi hotellistamme aivan väärän kuvan. Lähdimme sitten pois Terijoen, jossa turistilta odoteltiin vain rahaa ja rahaa.

Otimme taksin ja 2 vuorokautta nautimme paljon keuhutusta Hotelli Leningradin ihanuudesta, sitten pakasimme sielläkin tavaramme, marsimme kadulla ja otimme ensimmäisen Taksin, joka vei meidät Kiviniemeen ”nyljettäväksi”. Kiviniemessä olimme 2 vuorokautta, jossa koin myös ensimmäisen kerran elämässäni sellaisen ihmeellisuuden, jossa jou-tuu maksamaan aivan erikseen tarjoilijoille sellaiset juomat, jotka kaik-

kialla muualla maailmassa tulee luonnostaan aterioinnin yhteydessä samaan aterian hintaan. Ja tämä virsi toistui siellä kun kaikkialla, kun kysimme noita hinnoitteluperusteita, että: — ”me olemme sopineet näistä suomalaisten matkanjärjestäjien kanssa”.

Te kaikki Haparaisista, Vilakkalasta, Keljasta, Volossulasta ja Taipaleen suunnalta lähteneet taikka siellä käyneet, teille kaikille on vuodesta toiseen syötetty täyttä pajunköyttä väit-tämällä, ettei sinne Taipaleen puoleen pääse muka suomalaisella linja-autolla, vaan täytyy ottaa Kiviniemestä taksi. Tuo väite on aina ollut, täydellinen rikos.

Karjalan kannaksella saat mennä ja siellä liikkua kenenkään estämättä, vaikkapa jalkapatikkamatkalaisena, tai polkupyörällä, hevosella, autolla, traktorilla ihan millä kyyti-pelillä itse haluat ja minne haluat. Si-nun ei tarvitse tehdä siellä liikkuesasi edes selvitystä kenellekään mistä tulet tai minne menet. Ainoa ehto on, että passi ja viisumi ovat kunnossa.

Jatketaanpa matkaa: — niin, kun olimme ”nyljettäneet” itseämme noilla Kiviniemen huijareilla taas 2 vuorokautta lähdimme etsimään uusia tuttavuuksia. Kiviniemestä ottamamme taksi ajaa rämisteli meitä ylemmäs ja syvemmälle Kannasta. Kasarmilan ohitimme ja jatkettiin matkaa Räisälän kirkolle, josta vi-deoimme kirkon ja Räisäläisten ke-säkuulla siellä paljastaman muistomerkin. Ja niin jatkettiin matkaa jäl-leen jo ennalta sovittuun matkakoh-teeseen. Mutta tämä Kiviniemen tak-siveijari oli päättänyt tehdä oikein rutkasti rahaa ja olisi ilmeisestikin ajattanut meidät herraties vaikka Sortavalaan. Niin meitä vietiin jo Kaukolassa kunnes viimein kyllästyimme tuonkaltaiseen ilveilyyn ja käännytimme miehen takaisin. Tuos-ta mies suuttui, ajoi kuin ”heikkopäinen” ainakin, ajoi kunnes auto-vanhus levisi tielle. Matkanteko lop-pui, mutta meidän osalta vain het-

keksi.

Ei kulunut viittäkään minuuttia kun kohdalle pysähtyi venäläinen auto, autossa oli mies, vaimo ja pikku-tytär. He asiallisesti kysyivät mitä voisivat tehdä hyväksemme? Kielitai-tomme ei juurikaan parasta ollut, mutta muutama sanakin riitti maini-osti tilanteen selvittämiseen. Heti meitä kehoitettiin kohteliaasti siirty-mään heidän autoonsa ja he veivät meidät hotelliin.

Tuntui aivan kun olisimme tulleet peräti toiseen maahan. Näillä ihmisi-llä ei tuntunut olevan tuo tavan-omainen rahan perässä poukkoilu edes maininnan arvoinen asia. On asia joka ihmetytti ja jäi meille arvoitukseksi: — mistä nuo ihmiset tunsivat että olemme suomalaisia? Jo kaukaa tultiin käsiöjossa kädestä ter-vehtimään ja toivotettiin tervetulleek-si, sekä kyläilykutsuja annettiin lii-ankin kanssa. Tuolla tuli paljon uusia ystävyys-suhteita uusiin ihmisiin.

Ja itse tuo hotelli on sijainniltaan ja palvelutasoltaan paratiisi sellaiselle matkalaiselle, joka todella haluaa viettää rauhallisen ja kiireettömän lo-man. Kalarikkaat vesistöt ympärillä, hotellista saat veneet ynnä muut vem-paimet, senkuin vaan järvelle, taika sitten syöt, juot ja makaillet sekä lihot. Hintaluokka on kokonaan muuta kuin mitä Kiviniemi—Terijö-ki suunnalla. Täällä maksoi 150 mk vuorokausi, mihin kuului majoituk-sen lisäksi 3 ateriala päivässä. Hotel-lin auto käytti meitä Käkisalmissa il-man minkäänlaista maksua tahi kor-vausta. En halua tarkemmin tuon paikan sijaintia selvittää, syystä, et-teivät nämä matka-alan huijarit työn-täisi lonkeroitaan tännekin. Sillä jos elonpäiviä riittää ja terveys pysyisi tä-mänhetkiselä tasolla, on tarkoituk-semme viettää koko ensikesä tuolla löytämällämme ”paratiisilla”. Sitten vielä tuosta sanomastani matkusta-misen vapaudesta Venäjällä mainit-sen, ettei tässä viimeisessä hotellis-amme kysytty edes passejamme, vii-sumeista puhumattakaan. Ja jos vaikka haluat tuolla Kannaksella

vaikkapa retkeillä — teltailla, saat aivan vapaasti pystyttää telttasi mi-hin järven, joen tahi salmenrantaan haluat.

Se aikomani kesäpaikan vuokraus asia ei kyllä nyt edistynyt. Se virka-mies, joka noista asioista päätökset tekee, oli lomalla. Sihteerin tapasin, mutta hänellä ei ollut päätösvaltaa asiaan. Antoi nimet ja osoitteet, ja pyysi kirjeitse esittämään nuo asiat.

Niin ja lopuksi teille siellä tapaa-mamme hovikyläläiset kuin vilakka-lalaisetkin — ja ketä kaikkia teitä oli-kaan — alkää menettäkö toivoanne kotiseutumatkailuun nähden. Moni teistä kertoi katkera sävy äänessä ole-vansa viimeisen kerran näillä mat-koilla. Älkää masentuko ja menettä-kö toivoanne, vaan jääkää nousemat-ta huijareiden kyyteihin; koska siihen ei ole vähääkään pakkoa. Koko maa-pallollamme ei löydy sellaista paik-kaa, mihin ei ihminen pääse omin-neuvoin.

Toivottavasti tavataan jälleen — mutta Kannaksella.

Terveisin: **Erkki Lingebrand
Taroniemi.
95600 Ylitornio.**

Kotiseutumatkojen mafiat?

Niin että terveisiä vaan Sakkolan Lapinlahdesta. Paikoillaan on ja epäilen että pysyinkin. Maisema kaunisti mikä kaunisti. Pellot kolhoosin viljelyksessä. Melko tehokkaan näköisesti. Ja metsät siellä niinkuin muuallakin naapurissa, luonnon hoidossa. Ei seutu kuitenkaan ihan pysähtynyt ole. Olihan sinne kyläkaupan lähistölle tulossa useampi hirsi-talo sammaleristeineen. Olivat kuulemma vuosi sitten melkein saman näköisiä. Että ei kiirempiä, maa maaka mallillaan.

Kävimme kuitenkin esi-isien tanhuvilla turvallisilla mielin. Olihan meillä venäläinen matkaopas ja kaksi turvamiestä turvanamme, aseensa reilusti näkyvissä. Saimme kulkea maastossa ihan vapaasti, entisten asutusten merkkejä etsien. Turvamiehet auttoivat meitä myös paikallisten miliisien lepyttämisessä tiesuluilla, joita siellä yhä on. Sakoitta selvisimme.

Muuta ohjelmaamme oli loistoateria Pietarissa ensimmäisenä iltana ja opastettu kaupunkikierrros. Selvisimme ravintolasta vain yhden rahapussin taskuvarastuksella. Taitavia poikia, pelasivat porukkaan. Liikenne ainakin ensikertalaista kuskia yöllä ihmetytti. Ei ajovaloja, ennen kuin, tosiaankin on pakko. Matti onneksi ajoi edellä.

Toinen päivämme kului Lapinlahden reissulla, hotellimme kun oli Re-

pinossa, em. kolmen henkilön "palveluksessa". Kuitenkin illalla vielä jaksomme tutustua Kronstadtin. Jossa oppaamme lisäksi meitä opasti paikallinen esittelijä.

Kolmantena päivänä, olikin sitten vain pitkä, mutta ei tylsä, kotimatka. Aloittelija huomasi että tulliakin naapurissa pitää hieman "voidella", kun ei menoselvityksessäni ollutkaan sitä leimaa. Päästiinpä kuitenkin kaikki takaisin. Olihan välissä vielä Viipuri. Sen kauppamiehet ja kerjäläiset, joille ei kannata voileipiä tuhata, se kun jatkoi tytöltä koiralle.

Matkamme onnistui mielestäni niin hyvin kuin vain "idässä" voi. Meillä riitti reilusti ruokaa, majoitus idän "parhaita", opastus hyvä, turvallisuutta, ym. ja tappioiden vain yksi

rahapussi, joka taisi suoraan Venäjän "mafialle" mennä.

Porukkamme, 11 henkilöä ja kaksi autoa, tulivat kaikki ehjänä ja terveenä takaisin. Vain reilusti idän ihmisiä kokeneina.

Meidänpä ei tarvinnut suomalaisia mafiaa kannattaa niin retkemme hintakin oli vain 250 mk + matkat, kaikkine palveluineen. Passit olivat ennestään. Heinäkuun lopulla 1992.

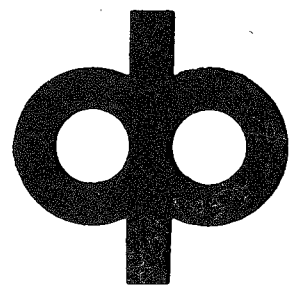
Kiitokset retkestä vel'miehelle ja etenkin Reino Söderille. Joka meidän sukumekin menneitä kertoili Lapinlahden lisäksi.

— Kumpka, mitä ihmettä sie siel Suvanno takan oikei näit ko pit iha silmäkulmaa hierassa. Vaik taijettiha myö toisetki hiljaa lintuloi etsi.

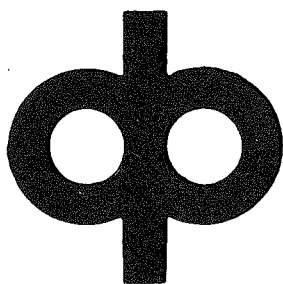
Sakari Pärssinen

PITO-KALAASI KY
JUHLA- JA MERKKIPÄIVÄPALVELU
AILA JA KATI HEIKKILÄ puh. 433 902
 VALMISTAMME JUHLANNE KOTITEKOISIN TUOTTEIN!
 JÄRJESTÄMME MYÖS OHJELMAA.

— — —
 AILA HEIKKILÄ Saarenkärjenk. 1 B
 33300 TAMPERE puh. 433 902

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
 TAMPEREELLA JA YMPÄRISTÖSSÄ
TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

Sakkolalaista ja laihialaista tarinointia

Tervehdys jälleen Laihialta. Minä olen aina ylpeillyt sillä, että olen saanut asua kahdessa Suomen kuuluisimmassa pitäjässä, Sakkolassa ja Laihialla.

Sakkola oli kuuluisa rotuporsaitaan ja hyvistä hevosista, kun taas Laihia on tullut kuuluisaksi säästäväisyystarinoina ja nuukuusjutuista.

Lisäksi laihialaisilla ja sakkolalaisilla oli yhteistä siinä, että Laihian nuoret miehet useimmiten suorittivat asevelvollisuutensa niinkin kaukana kuin Kiviniemen Kasarmilla. He olivat meille kuin lähisukulaisia, kun tulivat sinne.

Suomen kansa on pitkät ajat elänyt yltäkylläisyyden huumassa, mutta nyt on koittanut aika, jolloin on alettava noudattamaan laihialaisuuden oppeja.

On pantava suu säkkiä myöden, eikä saa elää yli varojensa. Kaikkien on tingittävä vaatimuksistaan, jos meinataan Suomi nostaa jälleen hyvinvointivalttioiden joukkoon.

Sodan aikana oli vielä paljon ankeampaa, ja uskon, että mikään muu heimo ei olisi noita karjalaisten sodan ajan kovia koettelemuksia kestänyt niin hyvin kuin juuri karjalaiset.

Mutta pitää vielä muistella noita lapsuuden ihania aikoja; "niin Suomessa olen minä kasvanut, tuolla kauniissa Karjalassa, sinisen järven rannalla, Kiviniemen kararmilla..."

Valkjärvi, jonka rantamilla Kasarmilla sijaitsi, oli Suomen kirkasvetisin järvi, sillä vielä kahdeksan metrin syvyydestä näkyi pohja. Niinpä kun veneellä souteli, niin ongen voi pudottaa tarkalleen ahvenkõriläiden suun eteen. Mutta, jos kerran ei ollut kala syöntipäällä, niin eipä mato kelvannut ja kala jäi saamatta.

Joskus oli kaloilla herkulliset ajat, kun sotilaat harjoittelivat leirielämää hevoslaturin ja pumppuhuoneen välisellä alueella. Ja kun he sitten pesivät ruoka-astioitaan järvessä, niin pian alkoi kova kalojen polskinta

kuin kala-altaissa nykyisin.

Myös me kävimme kaloja onkimassa Tikansaaren Likolammesta, jota me kakarat kutsuimme ruutanalammeksi, koska siinä oli pääasiassa vain ruutanoita.

Minä olin joskus isän ja Välimäen Oton kanssa pyytämässä kaloja Suvannosta pitkällä siimalla. Suvanto oli kalaisa ja lajirunas järvi.

Samalla reissulla aina uitiin urheiluoipiston rannassa ja tämä urheiluoipiston ympäristö oli erikoisen upeata seutua. Lähtiäisiksi aina juotiin opiston radiumpitoisesta terveysläheteestä, että ei jano pääsisi yllättämään.

Sellaista vaapukkametsääkään en ole tavannut missään, kuin oli Suvannon rannassa. Varret olivat melkein miehen mittaiset.

Kerran sattui sellainen tapaus, kun Kiviniemen kosken yläpäässä suoritettiin vuoksessa uimamaisterin merkkivaatimuksia; siinä piti uida vaatteet päällä ja ne piti pystyä myös riisumaan vedessä, ja minulle kävi niin hassusti, että kova virta vei minulta housut...

Syksyisin pyydystettiin rapuja, ja parhaiten niitä sai järven toisesta päästä matalasta lahdesta. Ravustus oli kivaa puuhaa. Jotkut aliupseereista kävivät Luprajärvestä asti ravustamassa ja sieltä saikin tavallista isompia, ne olivat kuin hummereita.

Luprassa asui varakas tilallinen Matti Kuisma, joka harjoitti monenlaista liiketoimintaa. Häntä kutsut-

tiin Lupran keisariksi ja miljoona-Matiksi. Hänen lapsensa olivat minun koulukavereitani. He kasvattivat kukonpoikia ravustusta varten ja saivat näin omaa taskurahaa. Kuisman Liisa -niminen tytär on ollut täällä Laihialla ison talon emäntänä ja nauttii nyt ansaituista eläkepäivistä.

Kuikkalammen lähellä meillä oli joskus poikaosaston leirejä. Niitä johti koulumme opettaja Toini Saarilahti, ja sapuskaa keittivät lotat. Siellä minä opin suunnistuksen jalontaidon ja olen voinut hyötyä siitä ansiokkaasti piirin reserviläisten monitoiluissa.

Joten täytyy sanoa, että sen parempaa kasvualustaa, kuin mitä minulla oli Kiviniemen Kasarmin suojatussa ilmapiirissä, ei olisi voinut toivoa.

Joten kiitokset vielä kerran teille kaikille, jotka olette olleet myötävaikuttamassa lapsuuteni ihaniin vuosiin ja siitä eteenpäin. Miu mielest ei lapset siel paheita harrastant, vaik lustii meil kyl ol!

Ja lopuksi kerron oikein tosin nuukuusjutun: pitkään sairastellut laihialainen isäntä teki lähtöä tästä elämästä. Hän puhutteli vuoron perään omaisiaan. Viimeisenä kävi kuolevan luona hänen vanhin poikansa. Isäntä muistutti viimeisillä voimillaan ja huoneesta poistuvalla pojalle: ja muista kans sitten, että hautajaasis vain kantajat ruokitahan.

Terveisin Esko Torsti Laihialta

30 VUOTTA YRITTÄJÄNÄ
 1962-1992

Verhoiluliike
Aapro Kiiski

41490 NIEMISJÄRVI
 PUH. 941 - 845 724

Huuskan jälkeläiset etsivät juuriaan

Eipä tiennyt Filemon-pappa sulkiessaan viimeisen kerran rakkaan kotinsa oven Røykkylässä, että sillä pihalla vielä joskus seisoisivat hänen lapsensa lapset.

Näin kuitenkin kävi heinäkuun 3. päivänä 1992, kun Huuskan jälkeläiset eli Taunon poika Taisto, Helmin tyttäret Eija ja Eeva-Liisa sekä Viljon lapset Erkki, Pirkko ja Risto, elämänkumppanit tietysti kaikilla mukanaan, vierailivat paikalla, jossa vanhempansa olivat syntyneet ja nuoruutensa viettäneet.

Idea matkasta lähti Taistolta, joka sitten hoitelikin matkaan liittyvät järjestelyt ja yhteydenotot, josta hänelle suurkiitokset kaikkien puolesta.

Taiston vuokraamalla 30-hengen luxus-bussilla matka sujui mukavasti ja kun joukostamme löytyi vielä Taiston lisäksi kaksi muutakin kuljettajaa, oli sekin puoli kunnossa. Kävi myös ilmi, että serkkupoika Erkki taitaa venäjää, niin että ainakin ostokset tuli tingattua venäjäksi viimeisen päälle. Tuli siinä sitten opittua ainakin yksi venäjänkielinen sana: dor-ka (= kallis), ja ilman Erkin apua olis varmaan monet luudat, ämpärit, sirpit ynnämuut jääneet ostamatta. Totesimme myös, että mustanpörssin kauppa välillä Viipuri — Kiviniemi toimi todella liukkaasti. Huh huh.

Perillä Kiviniemessä opas pelotteli meitä, että emme saisi linja-autolamme mihinkään lähteä, vaan meidän olisi pitänyt ottaa Ladat eli taxit kyyditsemään itseämme (60 mk/tunti). Muussa tapauksessa miliisi pysäyttäisi meidät ja saisimme sakot.

Kuljettajat olivat kuitenkin päättäneet, että mehän menemme. Niin myös kävi. Kukaan ei pysäyttänyt eikä häirinnyt meitä niiden kahden päivän aikana, jotka siellä ajelimme. Siihen saattoi vaikuttaa myös se, että miliisi vartioi autoamme yöt saaden palkkiokseen muutaman Ladan renkaan. Tämä laskettakoon Taiston ja

Kauniit on Suvannon rannat ja hyvin maistui porukalle koti-Suomesta tuotu ruokakin sen rannalla.

”tulkkimme” Erkin ansioksi.

Hyvin osasimme Taiston opastuksella perille Røykkylään, hän kun oli siellä ennenkin käynyt. Ainoa muisti Huuskan talosta tai paremminkin sen pihasta, oli yksi ainut omenapuu. Sen tunnistimme tätimme Hilkan näyttämästä valokuvasta, jonka hän lähtiessämme meille näytti. Hilikka näet kävi viime vuonna sisarensa Vienon kanssa lapsuuden kotitankuvien katsomassa.

Meidän käyntimme ei tietenkään ollut mikään kyynelinen paluu menneisyyteen, koska paikka ei ollut meidän kenenkään syntymäpaikka. Ainoana Karjalassa syntyneenä minäkin — Eija — olen syntynyt Pyhäjärven Pyhäkylässä.

Valokuvia otettiin tietysti ahkerasti ja luonnollisesti äsken kerrotun omenapuun alla. Talon paikalle oli rakennettu kaksi jokseenkin surullisen näköistä kaksikerroksista kerrostaloa. Jatkoimme tietä eteenpäin. Vastaaan tuli heti lukittu portti ja stop, käännyimme vasemmalle, tien molemmin puolin kasvoi suuria puita, jotka olemme siellä kasvaneen jo vanhem-

piemmekin aikana. Taas oli edessämme portti ja stop. Osa porukasta kulki kävellen edellä ja linja-auto tuli perässä. Kuljettajapojat sanoivat, että portti auki, nää on ”meidän maita” ja me saamme tänne mennä. Eipä siinä muuta kuin portti auki ja sisään alueelle. Totesimme tullemme lasten kesäsiirtolaan. Kuljimme siellä ja katselimme paikkoja. Pian paikalle ilmestyi johtaja, joka kertoi haluvansa esitellä leirin meille. Siellä oli pari englanninkielentaitoista ohjaajatyttöä, jotka toimivat meille tulkina. Olimme varmaan ensimmäiset turistit, jotka leirillä oli koskaan nähty. Kiinnostus oli valtava ja jonkun tiedusteltua taustaamme kerroimme, että olemme serkuksia ja että olemme vanhempiemme entisellä kotipaikalla ja että nämä maat ovat olleet heidän omistamiaan. Linja-automme kiinnosti tietysti kovasti lapsia ja he tutkivat sen sisältäkin hyvin tarkasti ensin siihen luvan pyydettyään. Näin päivästä tulikin sitten koko matkamme kohokohta ja se päättyi valokuvien ottoon ja osoitteiden vaihtamiseen. Kiitokseksi aikuiset saivat kah-

Nuoret yleisurheilijat menestyivät

Suomen Urheiluliiton toimesta järjestetään vuosittain n.s. Vetoapukisat, joissa 13- ja 14-vuotiaat tytöt ja pojat kilpailevat yleisurheilussa ikäluokkansa paremmuudesta. Käytännössä ne ovat näiden ikäluokkien Suomen mestaruuskilpailut, vaikka virallisia mestaruuksia ei jaetakaan.

Tänä vuonna kilpailut olivat Laukaassa 21—23 elokuuta. Osanottajia oli eri puolelta Suomea yli 800 vaikka osallistumista oli etukäteen rajoitettu melko korkein tulosrajavaatimuksin. Tällä kertaa kilpailuihin osallistui ainakin kolme sukujuuriltaan sakkolalaista nuorta, jotka myös menestyivät erinomaisesti.

Turussa asuva ja Turun Urheiluliittoa edustava Heidi Lopenen, jonka isän suku on Lapinlahdesta, voitti 13-vuotisten tyttöjen sarjassa kaksi mestaruutta, 100 metrin juoksun ajalla 13,06 sek. ja 300 metrin juoksussa aika oli 42,51 sek.

Täällä Juupajoella asuva ja Oriveden Ponnistusta edustava Mira Häyrinen, jonka isän suku on Vilakkalasta, saavutti samoin 13-vuotisten tyttöjen sarjassa toisen sijan 80 metrin aita-juoksussa ajalla 12,80 sek. ja pituushypyssä neljännen sijan tuloksella 486 sm.

Samoin täällä Juupajoella asuva, niin ikään Oriveden Ponnistusta edustava Mikko Mäkelä, jonka isän suku on äidin puolelta Lapinlahdesta, saavutti 13-vuotisten poikien sarjassa kolmannen sijan 80 metrin aita-juoksussa ajalla 12,58 sek. ja 6-ottelussa viidennen sijan pistemäärällä 3759.

Nämä nuoret ovat ikäluokkassaan jo aikaisempinakin vuosina olleet maamme kärkitasoa, joten toivokaamme heille edelleenkin onnea ja menestystä harrastuksessaan.

OL

nuotiosta. Aina silloin tällöin haavi heilahti, niin että kalaakin tuli.

Ja Käkisalmissa meidän piti tietysti käydä. Olivathan äiti-Helmi ja isä Toivo sieltä kihlatkin käyneet ostamassa. Vierailu siellä oli iloinen yllätys. Kaupunki oli kaunis ja paljon siistimpi kuin osasimme odottaa. Käkisalmen linna ja sitä ympäröivä todella kaunis puisto olivat elämys. Linnassa on mielenkiintoinen museo, jota kannattaa käydä katsomassa. Kaunista paikkaa koko seutu, eikä siellä ollut niitä ainaisia mustanpörssin kauppiaita ja kymppin pyytäjiä niin kuin Viipurissa.

Viimeisen päivän vietimme retkellä Sudenhännän uimarannalla, jonka vastarannalla valkoisena hohti Sakkolanhoivi. Päivä oli pilvipoutainen ja erittäin tuulinen. Vesi oli kylmää eikä innostanut ketään uimaan. Ranta kyllä oli aivan upea hiekkaranta niin kuin kaikki rannat siellä. Paisyimme makkaraa nuotiolla ja nautimme mukana tuoduista eväistä. Uhkaava rankkasade ajoi meidät sitten linja-autolle ja takaisin hotelliin kahvinkeitolle.

Matka oli kaikin puolin mukava ja kaikki nauttivat täysin siemauksin. Kävipä mielessä sellaisiakin haaveita, että mitä jos tänne kesähuvila, meidän taidoillamme, meiltä koti-Suomesta saatavin materiaalein. Kuinka helppo tänne olisikaan rakentaa puutarha ja kasvimaat. Siitä tulisi paratiisi. Mutta haaveet on haaveita.

Oli siellä todella paljon katseltavaa, ihmeteltävää ja säällitävääkin. Jotakin kuitenkin jäi konkreettiseksi muistoksi, toivottavasti: humalan oksat Karjalasta. Ne otimme mukaan Sudenhännän uimarannan lehdestä, Eeva-Liisa ja minä — muistoks sieltä Sakkolast. Nyt ne juurtuvat aukoen silmujaan Hämeen — Satakunnan rajamailla muistuttaen meitä käynnistämme siellä niin kauniissa, kau- niissa Karjalassa.

Eija Ruohola
o.s. Sirkkiä

Näitkö rappuja esi-isämme kulkivat kirkossa käydessään? Serkukset kuvattuna Sakkolan kirkon rapuilla.

Kävimme katsomassa kiviniemen koskea. Sitä katsolessa tuntui kuin aika olisi pysähtynyt; pitkän pitkä tarvarajuna kolisteli yli rautatiesillan ohitsemme. Alhaalla uomassaan koski virtasi vuolaasti ja sen kuohuissa melojat taistelivat pyörteitä vastaan ja kalastajien leireissä teltat lepattivat tuulessa ja kahvisavut nousivat

12179>KESTOT/000000001
HYNNÄ TALUNO
KURKIPOLKU
37550 MOISIO

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on nyt saatavana, samoin on vielä runsas varasto kirjaa: Sakkolan kylät tuvasta tupaan. Kirjoja on saatavana: Lempäälän-Viialan Osuuspankki, Lempäälä ja Kulju (Esko Kallonen), Eero Kurikka, Huhtamo puh. (932) 64 506, Uuno Pulakka, Ruovesi puh. (934) 76 021, Anneli Kuisma, Eino Koiranen ja Esteri Lopenen, Lempäälä. Punkalaitumella kirjoja myy Eino Kuisma, puh. (923) 74 346.

Postitilaukset: Elli Pulakka, Lempäälä puh. (931) 751 241. Ainoastaan Elli Pulakka lähettää postilähetyksinä.

Hinnat: Sakkolan historiaa II 70,—, Sakkolan kylät tuvasta tupaan 110,—. Postilähetyksistä lisäksi lähetyskulut. Myyntipisteitä järjestetään lisää ja niistä ilmoitetaan Suvannon Seudussa.

NYT ON TILAISUUS HANKKIA EDULLISESTI LAHJAKIRJOJA!

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

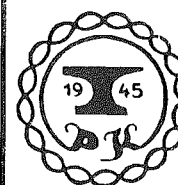
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — PUH. (931) 739 541

Tampereen Aluesäästöpankki

auttaa — neuvoo — palvelee

PÄRSSISEN KONEPAJA

35500 KORKEAKOSKI

PUH. (931) 335 8204, iltaisin (935) 335 8204

Autopuh. 949 239 535

Toimivia metalliovia, ym. rakenteita
Alumiinisia ovia ja ikkunoita

Putkiliike P Nuora Ky

37560 KULJU

puh. 676 100

KORUSÄHKE

— kaunis tapa
muistaa

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön
kotiseutulehti,
ilmestyy 1992 8 kertaa vuodessa

Tilaushinta
70 mk vuosikerta

Ilmoitushinnat
1 mk, palsta mm

Toimituksen ja konttorin osoite
Rautasema 37550 Moisio
Puhelin (931) 748 448 iltaisin

Postisiirtotili
TA 359 751

Pankki
Lempäälän-Viialan Osuuspankki
37500 Lempäälä
Tilinumero 522803-211955.

Vastaava toimittaja
Marjo Ristilä-Toikka

Toimituskunta
Esko Kallonen
Eero Koppanen
Ritva Koski
Juha Kuisma
Uuno Pulakka